

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ของนักศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

The Factors Affecting the Reconciliation Thinking of Students in the Southern Border Provinces of Thailand

จิระวัฒน์ ตันสกุล^{1*}, ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ¹, และ อีระยุทธ รัชชะ²

Jirawat Tansakul^{1*}, Narongsak Rorbkorb¹, and Teerayout Rascha²

Abstract

The purpose of this descriptive research was to study the factors affecting reconciliation thinking of students in the Southern Border Provinces of Thailand. The samples were 300 students, randomized by multi-stage random sampling. Data were collected by using reconciliation thinking questionnaires. Statistical analysis used was Correlation and Stepwise Multiple Regression.

The results were summarized as follows: 1) the attitudes towards reconciliation thinking, mental health, social experiences, religious approaches, social support, future orientation with self-control, self-esteem, and achievement motivation were found positively correlated with reconciliation thinking. They were significantly different at the .01 level. 2) Seven predictors could predict the

¹ภาควิชาประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา, ²ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ต.รูสะมิแล อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000

¹Department of Educational Evaluation and Research, ²Department of Education, Faculty of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus, Rusamilae Sub-district, Muang District, Pattani Province 94000

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: jirawat.tu@psu.ac.th)

รับบทความวันที่ 10 มิถุนายน 2562 แก้ไขวันที่ 27 มีนาคม 2563 รับลงตีพิมพ์วันที่ 10 เมษายน 2563

reconciliation thinking of the students with a statistical level of significance at .01. The predictors had a predictability power of 65.30 % and a predictive standard error of 0.24. 3) The prediction equations in the raw score and standard scores were as follows:

$$\hat{Y} = 0.977 + 0.332X_1 + 0.174X_3 + 0.131X_5 + 0.042X_2 + 0.119X_8 - 0.090X_6 + 0.071X_4$$

$$\hat{Z} = 0.395Z_1 + 0.263Z_3 + 0.165Z_5 + 0.085Z_2 + 0.140Z_8 - 0.112Z_6 + 0.104Z_4$$

Keywords: *Reconciliation Thinking, Southern Border Provinces of Thailand*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ของนักศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ตัวอย่าง จำนวน 300 คน โดยสุ่มแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามการคิดเชิงสมานฉันท์และปัจจัยที่มีผลต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติสหสัมพันธ์และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษา พบว่า 1) ทศนคติต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ สุขภาพจิต ประสบการณ์ทางสังคม ความใกล้ชิดศาสนา การสนับสนุนทางสังคม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การเห็นคุณค่าในตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดเชิงสมานฉันท์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ได้ตัวพยากรณ์ 7 ตัว ร่วมกันพยากรณ์การคิดเชิงสมานฉันท์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 65.30 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการพยากรณ์เท่ากับ 0.24 และ 3) สามารถสร้างสมการพยากรณ์การคิดเชิงสมานฉันท์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = 0.977 + 0.332X_1 + 0.174X_3 + 0.131X_5 + 0.042X_2 + 0.119X_8 - 0.090X_6 + 0.071X_4$$

$$\hat{Z} = 0.395Z_1 + 0.263Z_3 + 0.165Z_5 + 0.085Z_2 + 0.140Z_8 - 0.112Z_6 + 0.104Z_4$$

คำสำคัญ: *การคิดเชิงสมานฉันท์ พื้นที่จังหวัดชายแดนใต้*

บทนำ

สภาพสังคมประเทศไทยในปัจจุบันเกิดความขัดแย้งเกิดขึ้นในหลายรูปแบบและทุกพื้นที่ของประเทศ ที่ผ่านมาก็สามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเหล่านั้นได้อย่างเหมาะสม แต่สถานการณ์ปัจจุบันและต่อเนื่องไปถึงอนาคต มีปรากฏการณ์หลายอย่างที่เชื่อว่าการแก้ไขความขัดแย้งในสังคมไทยจะไม่สามารถทำได้โดยง่ายเหมือนที่ผ่านมา ดังปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดกรณีความรุนแรงของสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Promphakping & Sirithorn, 2005) ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เกิดจากความไม่เท่าเทียมกันในหลายด้าน เช่น เศรษฐกิจ การศึกษา เป็นต้น ความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน ด้านแนวคิด ความเชื่อ วัฒนธรรม ซึ่งมีการสะสมของปัญหามาช้านาน สิ่งหนึ่งที่สามารถ

คลี่คลายปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวได้ คือ การศึกษา (Siamwalla, 2007) ควบคู่กับแนวทาง “สมานฉันท์ (Reconciliation)” เพื่อเป็นทางเลือกในการแสวงหาข้อยุติความขัดแย้งโดยสันติ (Promphakping & Sirithorn, 2005)

กลไกทางการศึกษาสามารถขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดความสมานฉันท์ในสังคมภายใต้ความขัดแย้งได้ด้วยการจัดการเรียนการสอนควบคู่กับวิถีชีวิตที่เด็กเรียนรู้ให้สิทธิความเสมอภาคกับทุกคน ส่งเสริมให้เกิดการยอมรับในคุณค่าวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น เห็นได้จากหลายประเทศที่ผ่านสถานการณ์ปัญหาความขัดแย้งมาได้ด้วยดีโดยใช้กลไกทางการศึกษาเพื่อปลูกฝังและป้องกันความขัดแย้งในสังคมระยะยาวให้กับเด็กและเยาวชนของตน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ ประเทศเกาหลีใต้ได้มีการสอดแทรกเนื้อหาสาระต่าง ๆ ไว้ในหลักสูตรตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติความเชื่อในการแก้ปัญหาโดยไม่ใช้ความรุนแรง (Chareonwongsak, 2008)

การสร้างสมานฉันท์อย่างยั่งยืนจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนการศึกษาในระบบโดยการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมแนวคิดสมานฉันท์ การสนทนาแลกเปลี่ยนอย่างสร้างสรรค์ และการปรับเปลี่ยนวิธีคิด เป็นต้น เพื่อให้บุคคลในสังคมสามารถเผชิญกับความขัดแย้งร้ายแรงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (Satha-Anand, 2005; Jitmoud, 2006) สอดคล้องกับแนวคิดของ Wustenberg (2009) ที่กล่าวว่า ความหวังในการสร้างสมานฉันท์ในสังคมภายใต้ความขัดแย้งเป็นไปได้ยาก หากมนุษย์ไม่เปลี่ยนกระบวนทัศน์สู่แนวคิดที่มุ่งให้มนุษย์อยู่ร่วมกันกับสรรพสิ่งด้วยความสงบ ดังนั้น เราจำเป็นต้องฝึกฝนวิธีคิด วิธีการเชื่อมโยง และทำความเข้าใจกับความเป็นเหตุเป็นผลของปัญหา จึงจะสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างยั่งยืนได้ หรือเรียกอีกอย่างว่า “การคิดเชิงสมานฉันท์ (Reconciliation Thinking)”

การคิดเชิงสมานฉันท์ หมายถึง กระบวนการทางสมองในการจัดกระทำกับข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่มากระตุ้นที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะ โดยการพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุมีผลต่อข้อเท็จจริงหรือสภาพการณ์ต่าง ๆ จากข้อมูล หรือหลักฐานอย่างพินิจพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อประกอบการตัดสินใจหรือหาทางเลือก หรือแก้ปัญหา หรือเชื่อในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งอย่างพินิจพิจารณาบนพื้นฐานความถูกต้องและชอบธรรม (Rascha, 2013) สำหรับลักษณะของคนที่มีความคิดเชิงสมานฉันท์ ประกอบด้วย 1) ตั้งคำถามและหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างสมเหตุสมผล 2) เสาะแสวงหาข้อเท็จจริงได้ด้วยตนเองอย่างสมเหตุสมผล 3) เคารพความคิดที่แตกต่างของกันและกัน 4) เผชิญสถานการณ์จริงได้อย่างเข้มแข็ง 5) เข้าใจสถานการณ์จริงเป็นอย่างดี 6) ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์จริงได้อย่างเหมาะสม 7) แก้ปัญหาหรือสถานการณ์จริงได้ถูกต้องเหมาะสม 8) การเห็นแก่ประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์ส่วนบุคคล 9) การตระหนักในหน้าที่ของพลเมืองที่มีต่อส่วนรวม 10) การตระหนักและแสดงความรับผิดชอบต่อสาธารณะ และ 11) การเคารพสิทธิในการแสดงความคิดเห็นของผู้อื่น

องค์ประกอบของการคิดสมานฉันท์ มี 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุมีผล เป็นความสามารถของกระบวนการทางสมอง (Cognitive Process) ที่สามารถปรากฏได้ในลักษณะ

การทำงานตามเงื่อนไขอย่างเป็นระบบ เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนหลายขั้นตอนบนฐานการคิดอย่างมีวิจักษณ์ญาณ ดังนั้น การที่บุคคลจะมีความสามารถในการพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุมีผลได้นั้น จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาการคิดขั้นสูง คือ การคิดอย่างมีวิจักษณ์ญาณ (Critical Thinking) ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการคิดเชิงสมานฉันท์ เพราะฉะนั้นในการพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงสมานฉันท์ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจักษณ์ญาณเพื่อให้บุคคลสามารถพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุมีผลต่อสถานการณ์หรือปัญหาเป็นอันดับแรก (Samanpan 2006; Facione & Facione, 1998)

2) การแก้ปัญหอย่างพินิจพิเคราะห์ เป็นความสามารถในการแก้ปัญหา หรือคลี่คลายสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งถือได้ว่าการคิดแก้ปัญห (Problem Solving Thinking) เป็นพื้นฐานที่สำคัญของการแก้ปัญหอย่างพินิจพิเคราะห์ เพราะการคิดแก้ปัญหเป็นสิ่งสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมของมนุษย์ ซึ่งจะต้องใช้การคิดเพื่อแก้ปัญหที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ทักษะและกระบวนการคิดแก้ปัญหเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องและมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตที่วุ่นวายสับสนได้เป็นอย่างดี การคิดแก้ปัญหสามารถพัฒนาทัศนคติ วิธีคิด ค่านิยม ความรู้ ความเข้าใจในสภาพการณ์ของสังคมได้ดีอีกด้วย (Stanish & Eberle, 1997) และ 3) การเลือกกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เป็นการใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นเหตุจูงใจ หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล เหตุผลของการกระทำเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม จัดเป็นเหตุผลเชิงจริยธรรมระดับสูง และส่งผลต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์มากกว่าเหตุผลของการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัว โดย Meekun (2004) ได้อธิบายว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นความมุ่งหวังหรือเจตนาของบุคคลที่ใช้เพื่อการตัดสินใจเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำเมื่อเผชิญสถานการณ์ขัดแย้งทางจริยธรรม อันเป็นสถานการณ์ที่เป็นผลประโยชน์หรือโทษต่อตนเอง หรือเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์หรือโทษต่อผู้อื่น ดังนั้น การที่บุคคลจะเลือกกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง บุคคลนั้นมีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับสูงตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg (1976)

ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ปัจจัยจากทฤษฎีตันไม้จริยธรรมของ Bhanthumnavin (1995) และ Pinpradit (2014) เพื่ออธิบายว่าพฤติกรรมเหล่านั้น มีสาเหตุทางจิตใจอะไรบ้าง โดยได้ศึกษาตัวแปรทัศนคติต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ สุขภาพจิต ประสบการณ์ทางสังคม ความใกล้ชิดศาสนา การสนับสนุนทางสังคม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การเห็นคุณค่าในตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อการคิดสมานฉันท์ของนักศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ เพราะส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามและเป็นทรัพยากรสำคัญในการพัฒนาชุมชนและประเทศในอนาคต ทั้งนี้ ยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการคิดของผู้เรียนและการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ของนักศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

สมมติฐาน

ทัศนคติต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ สุขภาพจิต ประสพการณ์ทางสังคม ความใกล้ชิดศาสนา การสนับสนุนทางสังคม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การเห็นคุณค่าในตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สามารถพยากรณ์การคิดเชิงสมานฉันท์ของนักศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ปัจจัยจากทฤษฎีต้นไม้วิจัยธรรมของ Bhanthumnavin (1995) เพื่ออธิบายพฤติกรรมเหล่านั้น ว่ามีสาเหตุทางจิตใจอะไรบ้าง ทั้งในส่วนของราก ซึ่งประกอบด้วย สติปัญญา ประสพการณ์ทางสังคม และสุขภาพจิต ส่วนลำต้น ประกอบด้วย เหตุผลเชิงจริยธรรม มุ่งอนาคตและควบคุมตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทัศนคติ คุณธรรม และค่านิยม ส่วนดอกและผล เป็นส่วนของพฤติกรรมที่แสดงออก และ Pinpradit (2014) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ดัชนีความไว้วางใจ สังคมอย่างฉลาดของนักศึกษา ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาตัวแปรทัศนคติต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ สุขภาพจิต ประสพการณ์ทางสังคม ความใกล้ชิดศาสนา การสนับสนุนทางสังคม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การเห็นคุณค่าในตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ตัวแปรพยากรณ์

1. ทัศนคติต่อการคิดเชิงสมานฉันท์
2. สุขภาพจิต
3. ประสพการณ์ทางสังคม
4. ความใกล้ชิดศาสนา
5. การสนับสนุนทางสังคม
6. ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
7. การเห็นคุณค่าในตน
8. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ตัวแปรเกณฑ์

การคิดเชิงสมานฉันท์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 7,382 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 8,257 คน มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ จำนวน 3,599 คน รวมจำนวนทั้งหมด 19,238 คน (Prince of Songkla University, 2017; Yala Rajabhat University, 2017; Princess of Naradhiwas University, 2017)

ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 300 คน จำแนกเป็นมหาวิทยาลัยละ 100 คน โดยใช้โปรแกรม G*Power กำหนด Effect Size = 0.15, α = 0.05, Power of Test = 0.95, Number of Predictors = 8 (Wiratchai, 2012) และได้สุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยการสุ่มแบ่งชั้นตามคณะตามสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน และสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้ตัวแทนนักศึกษาตามขนาดตัวอย่าง

เครื่องมือในการวิจัย มีลักษณะดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ สถานศึกษา เพศ ศาสนา ภูมิลำเนา และการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาเยาวชน

ตอนที่ 2 แบบวัดการคิดเชิงสมานฉันท์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ จำนวน 60 ข้อ ผ่านการพิจารณาความตรง (Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน มีค่าความตรง 0.71-1.00 และนำไปทดลองเบื้องต้น (Try Out) จำนวน 120 คน ได้ค่าอำนาจจำแนก โดยวิธี Item-Total Correlation มีค่า 0.20-0.62 และมีค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ 0.88

ตอนที่ 3 แบบวัดปัจจัยที่มีผลต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ของผู้เรียน มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 ปัจจัย คือ ทศนคติต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ สุขภาพจิต ประสบการณ์ทางสังคม ความใกล้ชิดศาสนา การสนับสนุนทางสังคม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การเห็นคุณค่าในตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ จำนวน 80 ข้อ ผ่านการพิจารณาความตรง จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน มีค่าความตรง 0.71-1.00 และนำไปทดลองเบื้องต้น จำนวน 120 คน ได้ค่าอำนาจจำแนก Item-Total Correlation มีค่า 0.30-0.82 และมีค่าความเที่ยง โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาด้วยวิธีของครอนบาค เท่ากับ 0.78-0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ โดยคณะผู้วิจัยได้เดินทางไปขอความร่วมมือแต่ละมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ ซึ่งแจ้งการเก็บข้อมูล และการนำส่งเครื่องมือวิจัยคืนตามระยะเวลาที่กำหนด จากนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์ไปคัดเลือกเพื่อนำไปตรวจให้คะแนนและเตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทัศนคติต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ สุขภาพจิต ประสบการณ์ทางสังคม ความใกล้ชิดศาสนา การสนับสนุนทางสังคม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การเห็นคุณค่าในตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับการคิดเชิงสมานฉันท์ของผู้เรียน โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation)

2. วิเคราะห์ตัวแปรทัศนคติต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ สุขภาพจิต ประสบการณ์ทางสังคม ความใกล้ชิดศาสนา การสนับสนุนทางสังคม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การเห็นคุณค่าในตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ที่สามารถพยากรณ์การคิดเชิงสมานฉันท์ของผู้เรียน โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) และสร้างสมการพยากรณ์การคิดเชิงสมานฉันท์ของผู้เรียน

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ ในตารางที่ 1 และ 2 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ (X_1) สุขภาพจิต (X_2) ประสบการณ์ทางสังคม (X_3) ความใกล้ชิดศาสนา (X_4) การสนับสนุนทางสังคม (X_5) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_6) การเห็นคุณค่าในตน (X_7) และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_8) กับการคิดเชิงสมานฉันท์ (Y) ของนักศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

ตัวแปร	Y	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8
Y	1.000								
X_1	0.717**	1.000							
X_2	0.210**	0.078	1.000						
X_3	0.682**	0.622**	0.109*	1.000					
X_4	0.629**	0.561**	0.178**	0.699**	1.000				
X_5	0.622**	0.554**	0.179**	0.603**	0.603**	1.000			
X_6	0.484**	0.559**	0.011	0.585**	0.556**	0.531**	1.000		
X_7	0.484**	0.521**	-0.039	0.517**	0.485**	0.446**	0.635**	1.000	
X_8	0.607**	0.581**	0.152**	0.604**	0.611**	0.549**	0.648**	0.656**	1.000
$\bar{X}$	4.645	4.790	3.096	4.799	4.930	4.604	4.646	4.667	4.866
S.D.	0.423	0.503	0.865	0.574	0.626	0.531	0.528	0.512	0.496
C.V.	9.107	10.501	27.939	11.961	12.698	11.533	11.365	10.971	10.193

**p < .01 และ *p < .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่นำมาศึกษาทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดเชิงสมานฉันท์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.210 ถึง 0.717 สำหรับตัวแปรพยากรณ์ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับสุขภาพจิต กับ ทัศนคติต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ และสุขภาพจิต กับ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ยังพบว่า สุขภาพจิต กับ การเห็นคุณค่าในตน มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ค่าเฉลี่ยมีค่าตั้งแต่ 3.096 ถึง 4.930 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ 0.423 ถึง 0.865 และค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายมีค่าตั้งแต่ 9.107 - 27.939

การตรวจสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุของตัวแปรอิสระด้วยกัน (Multicollinearity) ค่า VIF อยู่ระหว่าง 1.076-2.834 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า 10 และค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.395-0.929 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 1 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน และไม่พบปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ สอดคล้องกับแนวคิดของ Hair, Black, Babin, and Anderson (2010) ดังนั้น จึงนำไปสู่การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้ตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมด 8 ตัวแปร ในการอธิบายความผันแปรของตัวแปรเกณฑ์ ซึ่งพบว่า

ตัวแปรพยากรณ์ 7 ตัวแปรสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรเกณฑ์ได้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ของนักศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

ตัวแปรพยากรณ์	b	β	SE _b	t	p-value
ทัศนคติต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ (X_1)	0.332	0.395	0.040	8.249**	.000
ประสบการณ์ทางสังคม (X_3)	0.174	0.263	0.040	4.355**	.000
การสนับสนุนทางสังคม (X_5)	0.131	0.165	0.038	3.479**	.001
สุขภาพจิต (X_2)	0.042	0.085	0.017	2.403*	.017
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_8)	0.119	0.140	0.044	2.734**	.007
ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_6)	-0.090	-0.112	0.039	-2.279*	.023
ความใกล้ชิดศาสนา (X_4)	0.071	0.104	0.036	1.981*	.048
R = 0.813 R ² = 0.661 Adj. R = 0.653 F = 81.364**					
SE _{est} = 0.249 a = 0.977					
Variance Inflation Factor: VIF = 1.076-2.834 Tolerance = 0.395-0.929 Dubin-Watson = 1.848					

**p < .01 และ *p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ทัศนคติต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ ประสบการณ์ทางสังคม การสนับสนุนทางสังคม สุขภาพจิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความใกล้ชิดศาสนา สามารถพยากรณ์ความคิดเชิงสมานฉันท์ ได้ร้อยละ 65.30 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการพยากรณ์เท่ากับ 0.249 โดยทัศนคติต่อการคิดเชิงสมานฉันท์มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมากที่สุด ($\beta = 0.395$) รองลงมา คือ ประสบการณ์ทางสังคม ($\beta = 0.263$) การสนับสนุนทางสังคม ($\beta = 0.165$) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($\beta = 0.140$) ความใกล้ชิดศาสนา ($\beta = 0.104$) และสุขภาพจิต ($\beta = 0.085$) ในขณะที่ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมีอิทธิพลทางลบต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ ($\beta = -0.112$) ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์การคิดเชิงสมานฉันท์ ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 0.977 + 0.332X_1 + 0.174X_3 + 0.131X_5 + 0.042X_2 + 0.119X_8 - 0.090X_6 + 0.071X_4$$

$$\hat{Z} = 0.395Z_1 + 0.263Z_3 + 0.165Z_5 + 0.085Z_2 + 0.140Z_8 - 0.112Z_6 + 0.104Z_4$$

สรุปผลการวิจัย

ตัวแปรพยากรณ์ 7 ตัวแปร สามารถพยากรณ์การคิดเชิงสมานฉันท์ โดยมีค่าอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 65.30 และทัศนคติต่อการคิดเชิงสมานฉันท์มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ พบว่าตัวแปรพยากรณ์ ทั้ง 7 ตัวแปร สามารถร่วมกันพยากรณ์ การคิดเชิงสมานฉันท์ได้ ทั้งนี้ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ นักวิชาการหรือนักวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ในบริบทของสังคมไทย จึงทำให้ ตัวแปรที่ได้จากการสังเคราะห์ใช้พยากรณ์การคิดเชิงสมานฉันท์ได้ และยังพบว่าการคิดเชิงสมานฉันท์ ได้รับอิทธิพลสูงสุดจากทัศนคติต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ เนื่องจากทัศนคติต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ เป็นความรู้สึกรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อกระบวนการคิดเชิงสมานฉันท์ ที่มากระตุ้นในการพิจารณาไตร่ตรองข้อมูล ที่ได้รับโดยใช้เหตุและผลต่อข้อเท็จจริง หรือสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ร่วมกับการพิจารณาหลักฐาน อย่างรอบคอบ เพื่อประกอบการตัดสินใจที่จะเชื่อในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง อย่างพินิจพิเคราะห์ บนพื้นฐานความถูกต้องและชอบธรรม และสอดคล้องกับ Rogers (1978) ที่ได้กล่าวถึงทัศนคติว่า เป็น ดัชนีชี้ว่าบุคคลนั้นคิดและรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง วัตถุหรือสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ โดยทัศนคตินั้นมีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้ เพื่อแสดงว่าชอบหรือไม่ชอบต่อประเด็นหนึ่ง ๆ ซึ่งถือเป็นการสื่อสารภายในบุคคล (Interpersonal Communication) ที่เป็นผลกระทบจากการรับสาร อันจะมีผลต่อพฤติกรรมต่อไป และสอดคล้องกับกับผลการศึกษาของ Sangmanee (2001) ซึ่งผลการวิจัยส่วนหนึ่ง พบว่า เยาวชนมีทัศนคติต่อการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ในสังคมโดยไม่ใช้ความรุนแรงและเชื่อมั่นในแนวทางการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี มีทักษะในการ คิดและวิเคราะห์แนวทางเพื่อสันติภาพและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ สำหรับปัจจัยด้านประสบการณ์ ทางสังคม เป็นความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นด้วยการใช้คำพูดที่เหมาะสม กับสถานการณ์ สามารถคาดเดาความรู้สึกผู้อื่นได้ และไม่ว่าจะกระทำการใด จะคำนึงถึงความรู้สึก ผู้อื่นเสมอ ซึ่งจะเห็นว่าเมื่อเยาวชนมีความคิดที่คำนึงถึงความรู้สึกผู้อื่น ก็จะส่งผลต่อองค์ประกอบด้าน การเลือกกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของความคิดเชิงสมานฉันท์ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรม (Bhanthumnavin, 1995) ซึ่งได้กล่าวว่าประสบการณ์ทางสังคม เป็นส่วนรากของต้นไม้ จริยธรรมร่วมกับอีก 2 องค์ประกอบ คือ สุขภาพจิตซึ่งเป็นความสามารถในการรู้จักตนเอง รู้วิธีการ ผ่อนคลายความวิตกกังวล ความตื่นเต้น และความไม่สบายใจของตนเองอย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์ รวมถึงรู้วิธีการปรับตัวเข้ากับสังคมได้ และสติปัญญาซึ่งเป็นความสามารถในการคิดแยกแยะว่าสิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี สิ่งใดถูกสิ่งใดผิด มีสติทุกครั้งก่อนทำงาน และมีสติในการกระทำของตน สามารถจัดการกับ ปัญหาที่เกิดขึ้นและทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จลุล่วง ตลอดจนใช้วิจารณ์ญาณในการวางแผน เพื่อแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบจะทำให้เกิดความรู้เชิงจริยธรรม บุคคลจะรู้ไว้ในสังคมของตน การกระทำชนิดใดดีควรกระทำ และการกระทำชนิดใดไม่ดีควรงดเว้น ซึ่ง สอดคล้องกับลักษณะของเยาวชนที่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นด้วยการใช้คำพูดที่เหมาะสมกับ สถานการณ์ ส่วนตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งการที่นักศึกษารับรู้ว่าตนเองได้รับการสนับสนุน และช่วยเหลือจากอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ปกครอง ทั้งทางด้านรูปธรรมและนามธรรม ในเวลาที่นักศึกษาต้องการ สอดคล้องกับ Danielsén (2009) ได้กล่าวว่าการที่นักศึกษาเห็นว่าเราได้รับ

ความช่วยเหลือ การส่งเสริมให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีทั้งจากมหาวิทยาลัย ครอบครัว รวมถึงเพื่อน เหล่านี้เป็นสภาพแวดล้อมรอบตัวของนักศึกษาซึ่งจะช่วยให้เขาเกิดความสุขความพอใจขึ้นได้ การที่นักศึกษารู้ว่าพวกเขาได้รับความเป็นอยู่ที่ดีจากบริบทสังคมรอบตัว ซึ่งมหาวิทยาลัยรวมไปถึงครอบครัวและเพื่อน มีลักษณะเป็นแหล่งให้สิ่งเอื้ออำนวยทางสังคมและให้ความเป็นอยู่ที่ดีตามโครงสร้างกับนักศึกษา และเชื่อว่าอิทธิพลของสภาพแวดล้อมและบุคคลรอบตัวนักศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตความเป็นนักศึกษาได้อย่างมีความสุข เกิดความเข้าใจกันในความแตกต่างของกลุ่มเพื่อนส่งผลทำให้นักศึกษาเกิดความคิดเชิงสมานฉันท์ขึ้น ต่อมา คือ ตัวแปรความใกล้ชิดศาสนา การปฏิบัติตามข้อบัญญัติของศาสนา การศึกษาทำความเข้าใจหลักศรัทธาของศาสนา และการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่บุคคลนับถือ โดยนักศึกษาส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งศาสนาอิสลามนั้นมองมนุษย์เป็นครอบครัวเดียวกัน คนที่อยู่ในครอบครัวเดียวกันคงไม่ต้องการให้คนใดคนหนึ่ง ครอบครัวได้รับความลำบาก ซึ่งเป็นการส่งเสริมการคิดเชิงสมานฉันท์ขึ้นในตัวนักศึกษา ส่วนตัวแปร ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน คือ ความสามารถควบคุมการกระทำของตนเองเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย ได้เห็นว่าการกระทำในปัจจุบันส่งผลต่ออนาคต เมื่อกระทำสิ่งใดแล้วก็ต้องยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง ตลอดจนมีความมานะและอดทนในการทำสิ่งต่าง ๆ อย่างไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคิดเชิงสมานฉันท์เพราะคนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนนั้นมักมีทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกันขณะที่พบกับประสบการณ์ชีวิตต่าง ๆ ซึ่งอาจบอกกับตนเองว่า “คนเราสามารถเปลี่ยนอนาคตของตัวเองได้ถ้าเรามีความพยายาม” เพราะฉะนั้น คนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนจะมีความพยายามมากกว่าคนที่ไม่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ตัวอย่างเช่น โอกาสที่เขาจะมีผลการเรียนสูงถึงแม้ว่าจะมีความสามารถที่เท่า ๆ กับคนอื่น ซึ่งในประเด็นนี้อาจส่งผลให้ผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตน พยายามทุกอย่างเพื่อไปสู่เป้าหมาย และอาจจะไม่คำนึงถึงผู้อื่น สอดคล้องกับ Wannaviriyawat (2009) ได้กล่าวว่า การที่จะปฏิบัติงานใด ๆ ให้ประสบผลสำเร็จจะต้องบริหารปัจจัย 3 ประการ คือ การบริหารตนเอง การบริหารคน และการบริหารงาน ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อผลสำเร็จอย่างมีคุณภาพ โดยคนเราต้องมีเป้าหมายในชีวิตที่แน่นอน เรียกว่ามีเป้าหมายแห่งตน รู้จักควบคุมตนหรือมีวินัยแห่งตน ทำงานสำเร็จได้ด้วยตนเอง ซึ่งลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติเชิงจริยธรรม อันได้แก่ ความรู้สึก ความเชื่อ ของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมว่าตนชอบหรือไม่ชอบ ลักษณะนั้นเพียงใด ส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมของสังคม ส่วนตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ มีใจจดจ่อกับสิ่งที่ทำและมุ่งกระทำอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จ มีความเข้มแข็งทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถก้าวข้ามอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้ ความมุ่งมั่นที่จะทำเรื่องต่าง ๆ โดยมีความละเอียดเกรงกลัวต่ออุปสรรคความร่วมมือร่วมใจกับสมาชิกในกลุ่มและมีเหตุผลในการแก้ปัญหาขัดแย้งภายในกลุ่มให้งานสามารถสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย สอดคล้องกับ Kowatrakul (1998) ที่ได้กล่าวถึงการพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพนั้นต้องพัฒนาพฤติกรรมของคน โดยศึกษาถึงปัจจัยของพฤติกรรมแล้วนำมาปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นในบุคคล จึงจะเป็นการพัฒนาที่ถูกต้องและยั่งยืน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเหตุผลเชิงจริยธรรม คือ การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล ซึ่งสอดคล้องตามที่ The National Reconciliation Commission (2006) ได้กล่าวว่า ความสมานฉันท์ หมายถึง ความพอใจร่วมกัน ความเห็นพ้องกัน การประนีประนอม การไกล่เกลี่ย การทำให้ปรองดอง การทำให้คืนดีกัน การทำให้ลงรอยกัน การกลับสู่ความสัมพันธ์ฉันท์มิตรในหมู่คู่พิพาท การทำให้เรา ยอมรับในสิ่งที่ไม่ยอมรับ การทำให้เข้ากันได้และคงเส้นคงวา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ministry of Education (2003) ได้ทำวิจัยเรื่อง ดัชนีชี้วัดความสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อสังคมไทยโดยใช้ เทคนิคเดลฟาย ผลการวิจัย พบว่า ลักษณะของคนที่มีความสมานฉันท์ ประกอบด้วย มีความสามัคคี มีความโอ้อ้อมอารี รู้จักเสียสละ ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีเหตุผล เป็นประชาธิปไตย มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรู้ความคิด เห็นใจผู้อื่น เข้ากับคนอื่นได้ รักพวกพ้อง พยายามเข้าใจผู้อื่น เห็นแก่ส่วนรวม เป็นคนที่ คบคนง่าย มีความเคารพซึ่งกันและกัน และไม่เห็นแก่ตัว และ Chareonwongsak (2008) ได้ศึกษา เกี่ยวกับการแก้ปัญหาความขัดแย้งในประเทศของกระทรวงศึกษาธิการของประเทศเกาหลีใต้ โดยการ สอดแทรกทัศนคติที่ถูกต้องต่อความแตกต่าง ทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล และการแสดงออกถึงความคิด เห็นอย่างเหมาะสมโดยไม่ใช้ความรุนแรง ในหลักสูตรระดับชั้นต่าง ๆ อาทิ ชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษา ปีที่ 3 จะปลูกฝังจิตสำนึกการอยู่ร่วมกันในสังคม ประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ปลูกฝัง สิทธิและหน้าที่ของตนในระบอบประชาธิปไตย เคารพกฎหมายบ้านเมือง และการตัดสินใจอย่างมี เหตุผล ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปลูกฝังหน้าที่การเป็นพลเมืองโลก สันติภาพ ความเข้าใจในวัฒนธรรม ที่แตกต่าง และปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่องเมตตาธรรมและมนุษยธรรม ซึ่งการเรียนการสอนจะใช้วิธีการ อภิปรายในชั้นเรียนและยกกรณีตัวอย่าง เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์หาความจริงตามหลัก เหตุผลมากกว่าการใช้อารมณ์

นอกจากนี้ พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองไม่สามารถพยากรณ์การคิดเชิงสมานฉันท์ได้ ทั้งนี้ เนื่องจากธรรมชาติของนักศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีอัตลักษณ์เฉพาะ การดำเนินชีวิตอยู่บนเส้นทางตามขนบธรรมเนียมประเพณี โดยมีศาสนาอิสลามเป็นแกน และมีการ แสดงตนออกมาด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การแต่งกาย ภาษา เป็นต้น การปฏิบัติตามหลักศาสนาอย่างเคร่งครัด โดยไม่สามารถตั้งคำถามหรือข้อสงสัยได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Hasamoh (2009) ซึ่งกล่าวว่า คำสอนและ บทบัญญัติของศาสนาอยู่ในทุกอิริยาบถของมุสลิม รวมถึงการตั้งเจตนาและการนึกคิด ต้องอยู่ใน บทบัญญัติของอิสลามทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ มีอิทธิพลสูงสุดในการ พยากรณ์การคิดเชิงสมานฉันท์ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีแนวทางในการพัฒนาทัศนคติของนักศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตร หรือการจัดการอบรมต่าง ๆ เพื่อเร่งสร้างความเข้าใจและสร้างการรับรู้ที่ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาลักษณะส่วนบุคคลอื่น ๆ ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ เช่น เพศ ศาสนา ระดับการศึกษา การอบรมเลี้ยงดู สังคมกลุ่มเพื่อน เป็นต้น
2. ควรศึกษาเชิงลึกและใช้ระเบียบวิธีวิจัยอื่น ๆ เพื่อตอบคำถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดเชิงสมานฉันท์ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพหรือวิจัยผสมวิธี

เอกสารอ้างอิง

- Bhanthumnavin, D. (1995). *Ethical tree theory: Personnel research and development*. Bangkok: National Institute of Development Administration. [in Thai]
- Chareonwongsak, K. (2008). *Reconciliation must begin at kindergarten*. Retrieved from <http://www.kriengsak.com/node/1669> [in Thai]
- Danielsen, A. G. (2009). School-related social support and students' perceive life satisfaction. *The Journal of Educational Research*, 102(4), 303-320.
- Facione, P. A., & Facione, N. C. (1998). *Critical thinking: Assessment ideas*. Millbare, CA: The California Academic Press.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis: A Global Perspective* (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- Hasamoh, A. (2009). Muslims identity in Rueso Community: Southernmost Provinces of Thailand. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 5(2), 203-230.
- Jitmoud, S. (2006). *The 3 southernmost provinces: From problem to reconciliation* (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok. [in Thai]
- Kohlberg, L. (1976). Moral stages and moralization: The cognitive development approach. In T. Lickona (Ed.), *Moral development and behavior* (pp. 31-55). New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Kowatrakul, S. (1998). *Educational psychology*. Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]
- Meekun, K. (2004). Method of measuring moral reasoning by using the rating scale methods developed for use with adults. In *Seminar productivity of Thai behavioral system to problem solving youth*. Miracle Grand Convention Hotel, Bangkok. [in Thai]
- Ministry of Education. (2003). *Research report on reconciliation index and caring for Thai society by using delphi technique*. Bangkok: Department of Academic Affairs. [in Thai]
- Pinpradit, N. (2014). *An empirical study of prudent social trust indicator system among undergraduate in The 3 Southernmost Provinces* (Research Report). Khon Kaen: Khon Kaen University. [in Thai]

- Princess of Naradhiwas University. (2017). *Division of academic and affair office*. Retrieved from <http://academic.pnu.ac.th/> [in Thai]
- Prince of Songkla University. (2017). *Education services division*. Retrieved from <http://regist.pn.psu.ac.th/main/> [in Thai]
- Promphakping, B., & Sirithorn, P. (2005). *How to reconciliation to problem solving with non-violence*. Khon Kaen: Khon Kaen University. [in Thai]
- Rascha, T. (2013). *A Model of developing reconciliation thinking for the student teachers at Prince of Songkla University* (Doctoral dissertation). Khon Kaen University, Khon Kaen. [in Thai]
- Rogers, D. (1978). *The psychology of adolescence*. New York: Appleton Century-Crofts.
- Satha-Anand, C. (2005). *Peaceful ways in the Three Southern Border Provinces of Thailand: understanding the reconciliation concept*. Retrieved from <http://www.midnightuniv.org/midnight2545/document9540.html> [in Thai]
- Samanpan, T. (2006). *The Effect of using an Instructional model emphasizing critical thinking processes and flexible learning on developing critical reading ability in english* (Doctoral dissertation). Khon Kaen University, Khon Kaen. [in Thai]
- Sangmanee, R. (2001). *The Development of general education courses to enhance mutual understanding for Higher Education Institutions in the Southern Border Provinces* (Doctoral dissertation). Sukhothai Tammathirat Open University, Nonthaburi. [in Thai]
- Stanish, B. & Eberle, B. (1997). *Be a problem solver*. Waco, TX: Prufrock Press.
- Siamwalla, A. (2007). *Conflict between development and society in 3 Southernmost Province*. Bangkok: Nolas Plus.
- The National Reconciliation Commission. (2006). *Report of the National Committee for Reconciliation (Governing Body): Overcoming violence with reconciliation power*. Bangkok: Cabinet and Royal Gazette Publishing Office. [in Thai]
- Wannaviriyawat, N. (2009). *Buddhist style administration in Pra Priyattidhama Schools Mueang Chiang Mai District* (Master's thesis). Chiang Mai University, Chiang Mai. [in Thai]
- Wiratchai, N. (2012). *Accurate and modern methods for determining sample size*. In the Research Zone Project. National Research Council of Thailand. Retrieved from <http://llskill.com/web/files/GPower.pdf> [in Thai]
- Wustenberg, K. R. (2009). *The political dimension of reconciliation: A theological analysis of ways of dealing with guilt during the transition to democracy in South Africa and (East) Germany*. Berlin: Win. B. Eerdmans Publishing.
- Yala Rajabhat University. (2017). *Academic service division*. Retrieved from <http://eduservice.yru.ac.th/newweb/> [in Thai]